

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 4. Est Hierosolymis probatica piscina. Nullibi commodius piscina quàm circa templum, & pauperes ad eius valvas, in nostrum beneficium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

expertæ virtutis, vt toti explorata constaret veritas regiõni: in populo nominatissimo, tempore solemnissimo. piscina potest ista, infirmitate desperata, diè maximæ concionis, plurimis testibus, hoc mirabile prodigium, ac beneficium Christi operatur. Huic conformiter, postquam dixisset Euangelista, quod dies esset festus Iudæorum, quando Christus ascendebat Hierosolymam, continuo subdit, *Est autem Hierosolymis probatica piscina, quæ cognominatur Hebraicè Bethesda: q. d. Christus ascendit ad domum fortem, vt seipsum mundo manifestaret, in piscina, cuius tanx erat efficacix fortitudo, vt quoslibet curaret morbos eius qui primùm descendisset in piscinam post aqua motionem Angeli factam ministerio.*

§. 4. Est Hierosolymis probatica piscina, Nullibi commodius piscina, quàm circa templum, & pauperes ad eiu valuas, in nostrum beneficium.

10 **S** istamus parumper in hac coniunctione piscinæ circa templum. In quem, quæso, finem istam hoc loco Deus statuit? quia xenodochium est, in quod conuenerunt ac decumbant quavis aduersa valetudine laborantes & aptè circa templum erigitur. Discurrit leganter D. Chrysostr. perpendens, id quod S. notat Scriptura, communi hoc more receptum, vt pauperes ad templi valuas mendicarent. Hic cæcus ille à nationate hærebat, quem præteriens Iesus vidit. Hic ille paralyticus rogans elemosinam, dum Petrus & Ioannes ascenderent in templum ad horam orationis. Hic: piscina quinque porticibus ampliata: *In his iacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum.* Quàm dissimile (ait) est templum, Deiq; palatium, Regum huius mundi ac Principum curiis: Ad horum enim ostia non videas nisi nobiles, diuites, virosq; ambulantes illustriores, custodes armatos lanceis, gladiis, omnique telorum genere instructos, qui aduenis terrorem incutiant. Ad Dei verò palatii valuas, quos videas? cæcos, claudos, aridos, paralyticos, laceros, nudos, angustiaros, famelicentes, qui ora sua claudere nescierunt, suam prætereuntes aperiens, exponentesq; calamitatem, inopiam, infirmitatem. Domine, hic his locus non videtur opportunus. Est quippe templum tuæ domus quietis, vbi quasi strato molliq; lecto stans altari tuo ac sanctuario, de quo ipse re-

statis, cui nemo contradicat: *Locus quietis mea.* Ita quidam intelligunt benedictionem, quam Moyses impertijt Benjamin: *Amanissimus Dominus habitabis in eo confidenter, quasi in thalamo tota die morabitur.* Amauit Deus tribum Benjamin, ita vt in ea sedem sibi elegerit, quietis, & thalamum securum: quia in terra eius, quæ ei sorte obtigit, Mons erat Mora, in quo templum suum Deo Salomon ædificauit locum quietis Domini. Hoc autem maxime requirit thalamus regius, seu quietis locus, vt longè distet à templa stribus, eiulatus, lamentationibus, gemitibus, ac clamoribus: vbi enim hæc audiuntur; quis princi-facile conquiescat, quis suauiter obdormiat? *Quiescit Saul in tentorio suo regio medio ca-m-pi.* Vociferatur nescio quis, quietem turbat Regem, prodit foras Dux Abner: *St. St. tacete, quis hic clamor? obdormit Rex.* *Quis est illi, qui clamas, & inquietas Regem?* Videte hic licet (inquit D. Chrysostr.) quam sit dissimilis Dei mundiq; Principum conditio. Circa quietis suæ loca quærit Deus pauperes, mendicantes, vt inde certò colligas quanti illos faciat, et si tu illos domibus tuis illos eliminaueris, suis te gemitibus infestantes, illos Deus thalamo suo vicinos adsciscit: nec vlla eius auribus suauior insonat melodia, quàm pauperum suspiria, qui postulent misericordiam. Non inconueniè perpendit D. Pet. Chrysol. parabol. cum illud à Christo propositum de amico, ad quem confugit ille, qui panum premebatur inopia, qui ad ipsas domus suæ portas cubile suum habebat, vnde & de personis roganti respondit: *O quam dare uult, qui se in quietari taliter, taliter patitur suscipi.* *Quam pulsanti ille gestit occurrere, qui sic secreti sui cubile ipsam collocauit ad ianuam.* Quem mihi ostendas, qui cubilis sui secretum, ad suæ domus ostium statuat, vbi quilibet eum inquietet dormientem? Hinc perspicuum est, hanc esse Dei quietem, quando valuas eius i. Au. pulas fortiori, ac sæpius repetito, cum tuis inquietas gemitibus, excitas suspiriis dormientem, vt heri diximus. Secundum: vt non ignores, o tu opibus præcellens pauperes, domus Dei esse ianitores; quod si Dei regnum intrare posse confidis, illis fiat necesse est, intercedentibus: hoc enim Christus asseruit: *Facite uobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant uos in astra tabernacula.* Attende diligenter uerba hæc. *Recipiant uos.* Sunt etenim ipsi, qui concedunt ingressum, recipiunt & admittunt introeuntes. Ne eos asperneris, tibi occurrentes, & portas tuis inhærentes, vt diues epulo acc-

rosam Lazarum, qui nec eum iuveni dignabatur viuente, quem Deus morientem ætlimavit dignum, cui sepeliendo choram celestium mitteret Angelorum, & quietis sedem in sinu Abraham delegaret sempiternam.

¶ 11. Templi est hominis refugium. 1. Reg. c. 1.

Tertium: in tui solamen. Templum, locus est, quo te recipit Deo tuas oblaturus, & indicaturus calamitates, illis piellus templum ascendis, multis te singulibus coram Diuina affligens maiestate. vt Anna mater Samueles in tabernaculo, sens largiter. Pauperes inuete, hic consilientes, & tuas maximas non esse iudicabis tribulationes: quod si tibi nauis multis pretiosisque mercibus grauis demerita petierit, non ob hoc adeo omnium, vt illi, nudus oberras. Si æger de cumbis, non tot vt illi, quos conspicias, vlcendibus plenus. Communes nobis preceptores, & calamitarum consolationem per terrarum orbem misit Deus pauperes. (ait D. Chrylost.) Es aliquid præter voluntatem passus? Sed tale nihil, quale ille. Erustus est oculis tibi. Sed illi duo. Longo morbo laborasti Sed ille incurabili. Amisisti filios: sed ille & proprii corporis sanitatem. Magna multatus es multat? sed nondum ad hoc es redactus, vt nterius inuigens. Deo gratias age. An te queteris desolatū, quod tot Deo effuderis preces, sed inauditus? Attende quot tibi illi preces, quot proponant lacrimas, sed nec tu illos elemosyna vnica consolatis. Illos vides in paupertatis camino, & ab omnibus quidem petentes, & paucis accipientes. Cum orans desessus fueris, & non acceperis, cogita quoties audieris pauperem te vocantem, & non exaudisti, nec tamen ille grauitate tulit. & Quartum, vt habeas vnde Deo gratiarum referas actiones. Templum ascendis Deo benedicturus, sic pollulat æquitas: de quibus igitur beneficiis, quæ in domo mea non video? quot in alius miraris difficultates, tot tibi sunt Dei beneficia, cum illis ipse te eripuerit, & id nec merearis, nec sis vicino tuo sanctior.

D. C. 11. R. Hom. 28. c. 1. Tom. 5.

Aduertit, D. Aug. quod in illa assertionione D. Paulus. Gratia Dei sum id quod sum, intellexerit quoque, secundum regulam philosophi, negationem: Gratia Dei non sum, quod non sum. Non tantum gratia Dei adscribendum, quod homo sis, sanus, dives, potens, indolis inculparæ, id quod sum. Sed hic quoque subintelligitur, quod per Dei gratiam ac misericordiam non es, quod sine illa fores, infidelis, barbatus, claudus, cæcus, stultus: non enim ex massa tu compactus meliori, aut natura nobilioris, quam Maurus, Arabs, cæcus, infans: Dei misericordie tribuendum, quod illi tot immitens afflictiones, alium tot miseris obratum, ac suspirantem

1. Cor. 15. 10.

affligens, te his omnibus seruauerit incolumem. Sano consilio vsi Israelitæ qui dum Pharaon eulquis exercitus maris vndis subimegitur, & deperit infelix, Deo personant laudes gratiarum: *Cantemus Domino &c.* Qua de causa? *Ingressus est enim eques i harao, cum curribus & equitibus eius in mare. & rediit Dominus super eos aquas maris &c.* Filij autem Israel ambulauerunt per sicum in medio eius. Vna eademque omnes incedentes via, inter ipsos stupentes maris studius: Hi se gaudent euasisse liberos, illi autem submersi perire. Quod te per eundem mundum cum altero proficiscente, qui eiusdem sic tecum confors natura, eisdem subditus passibus, eadem tu pericula diuitis affatim abundans, salute, honore, delictis fur percurris, ille verò conlumptus inopia plagis, lepra varisique contritus miseris ingemiscat: Deo gratias age, in æternum immeritas Dei decanta miferationes.

Exo. c. 15. 19.

Quintum: ex D. Gregor Nissen. Convocat Deus pauperes ad templi sui ingressum, vt tuis ipsos manibus medium reddat efficac quod quidquid optes, consequaris. Templum adis oraturus, tu de pauperibus dona rogaturus: ad hoc enim dedicatur. *peram a domus mea, domus orationis est.* Vis vt te Deus mereat exaudiat? Tu primò pauperem exaudi clamitantem. Petis vt tibi Deus manum porrigat, petita concedens tu primò tuam exporrigere manum, pauperique tribue postolata. *Date & dabitur vobis.* Rogas, vt tibi dent alij tu primò da: vt grauem enim Spiritus S. reprehendit inurbanitatem, manum extendere vt recipias, & ad dandum colligere. *Non sit manus tua porrecta ad accipendum & ad dandum collecta.* *Date,* inquit Christus, *& dabitur vobis.* Tangit, meâ quidem sententiâ vetus quoddam mysterium: Deus in tabernaculo suo locum sibi statuit designatum, vt qui aliquo indigeret, locum ferret, eoque teneret, optata flagitaturus. At quâ figura Deus apparuit? Nullâ, nec voluit, vt eo in loco, quò beneficia fodebat largitus, aliquâ cum figurâ formæque depingerent: hoc vnicum iubet, vt ad introitum statueretur lanacrum speculis illustre, quò sese templum adiens contempleretur: quasi dicat: nolle desideras, qualem in domo sua Deum sis tibi reperturus? Te ipsum prius intueri introentem: talem indubiè Deum inuenies, qualis fueris & tu. Si Deum intuearis, ipse te quoque intuebitur, si illum audieris, & ipse te audiet, si illi manum porrexeris, & ipse suam tibi manum explicabit: hoc enim in speculo intueris, quod tibi tale est, qualis tu illi. *Cum sancto sanâns.*

12. 13. Luc. 6. 38. Eccl. 3. 10.

17. 27. sanctus, eris & cum v'ro innocens eris, & cum electo electus eris, & cum perfecto perfectus eris.

D. Avg. Hinc educit D. Aug hanc propositionem: Qualis apparueris Deo, talis oportet, ut appareat tibi Deus suavis & mitis, & multa misericordie suaves, mites, dulces, humiles & misericordes requirit. Domine percepto, ut appareat mihi Deus manibus explicatis, ut mihi benignus postulata concedat; vocibus meis adler apertis auribus, piis oculis, calamitates meas misericors intueatur. Ad hoc, tu tuas illi protende manus, eius exaudi gemitus, & benigno eum intueri oculo. Vbi cum videro? In paupere. Quamtu fecisti ex his fratribus me s. minimis mihi fecisti. Ad templi sui introitum sese in vnoquoque eorum tibi exhibet, illum intueri, illum exaudi, illi manus extende liberales. Dare & dabitur vobis. O mentis inops, diues epulo, & quid equam postulas scis tuæ remedium? Te pudeat, confunderi maledicte, ab eo hanc requirere, quam illi in paupere datus denegalli: cui nec micam panis, nec aquæ guttam concessisti sicuti: talem tu tibi Deum inuenias oportet, qualis tu illi fuisti durus, immisericors, imittis. Ecce Dei mentem, dum templo suo consecrat pauperes: q. d. manibus tuis trado, & fido menturam eorum quæ tibi sunt à me concedenda; Hoc recipies, quod mihi dederis, eoque modo tuus ero, quò tu fueris meus: talis tibi, qui ilis tu mihi. Iplum audi Deum: Frange esurienti panem tuum & egenes vagosque indue in domum tuam, cum videris nudum operi eum &c. Et anteibi faciem tuam iustitia tua, & gloria Domini colliget. Ne inconsideratè hæc verba prætereas: Anteibi faciem tuam iustitia tua. Iustitiam tuam vocat, elemosynam præstitam pauperi: quo etiam nomine eam Christus insinuat. Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus. Eo quod, sicut alias exposuimus: id quod inter cæcitas, rera fundare potest titulum iustitiæ, sic ut ea talis repetiatur, ut quis à Deo quidquid petit, consequatur, creditur esse elemosynas, quam si exerceamus dicere nobis licet, sicut ad rem congregate dixit D. Petrus Chrysologus. Redde quod promissisti quia feci quod iussisti, tibi exaudi dicenti. Dare & dabitur vobis. Ornate de hac re D. Chrys proponit, quòd Deus homini manus præstet beneficium, præcipiendo, ut illi in paupere det elemosynam, quam si traderet illi potestatem faciendi miracula, suscitandi mortuos, leprosos mundandi, cæcos illuminandi: quando namque hæc alicui conce-

dit gratiam, qui eam recipit totus ob illam Deo perpetim manet deuinctus, & nouo debito obstrictus, ob datam sibi potestatem tam eminentem, donumque prorsus singulare. Porro cum illam tibi infundit gratiam, quæ illi in paupere effundis elemosynam, Deus (si fieri se liceat) ipse tibi manet deuinctus, ille tuus debitor, eò quo fieri potest modo, Deum nostrum esse debitorum. Hic in elemosyna beneficium tu Christo tribu s: illic in gratia miraculorum, ille tibi. Hic quidem (in signis & in rebus dico) debet ipse Deo, in elemosyna vero Deum tibi, facis delictorum: & si quid ipse debet, compensas. Iam habes, cur elemosyna vocetur iustitia. Addit: Anteibi faciem tuam iustitia tua, elemosyna tua tibi applanabit viam, ingressum tibi concedens, portas aperiens quò ad Deum pertingas securior. Credo alludere ad id, quod frequens est, dum Princeps iter arripit periculis latronum, vel hostium expositum, antecedit Centurio militum: carena stipatus, viam reddens peruiam, liberam & ab omni periculo securam. Eheu quàm periculis plenum iter orationis: mille se opponunt impedimenta, innumera eam perturbant distractiones; in finem eam repellunt obstacula: Quot peccatis implicaris, tot occurrunt repagula orationi ne progrediar & ut claudicat. Iniquitatem si aspexi in corde meo, non exaudit Dominus. Aperissimè hoc Deus per vatem dixit Isaiam: Cum multiplicaueris orationem, non exaudiam: manus enim vestre sanguine plena sunt. Et per Ezechielem. Qui posuerit immunditias suas in corde suo, ego Dominus respondebo ei in multitudine immunditiarum suarum. Præcedat elemosyna, viam adæquabit, tollet repagula offendiçula dimouebit. Anteibi faciem tuam iustitia tua. Memoresis, etiam, verba Spiritus S. Manus absconditum exierunt: & domum in sinu indignitatem maxime. Iudicem formidas, cum tibi molesta grauique impendat causa, & iustè sit tibi indignantus? Munus absconditum in sinu vxoris, vel in lacu. Attende, num sic familiaris quispiam, qui secreto dona recipiat, & se pomis aut eis peti conuincat, hoc modo tibi negotium prospere cedit ex sententia. Hoc nobis suggerit consilium Spiritus S. An sit aliquid quod licet viam sternat actori, quod tam apertas ac dilatatas iusticiis dissoluat ianuas, ac munus absconditum? quando iudex bouem portat in faucibus, munerata petit largiora, quàm securus viuit, quàm placidus dormit litigans, si hallis pugnaverit arguentis, muneribus iudicem præuenit auteritientem.

D. Chrys. Hom. 7. de penit. Tom. 5. Psal. 139. Isai. 1. 15. Ezech. 14. 4. Prov. 11. 14.

Facetam

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

Lib. 4 de
considera
ad Euge-
nium ad
medium.
IV.
Exem-
plum.

Facetam narrat historiam D. Bernard De
Cardinale Martino viro non vulgariter sancto.
Ex Dacia legatus teneritur, tam rerum omnium
indignus, vt Florestiam appellus, prae inopia vl-
ta iter suum prosequi prohiberetur. Accurrit
ciuitatis Episcopus, Cardinali donat equum,
quod Pisas tendat, vbi Dicus Bernardus mora-
batur. Illum sequenti die insequitur praedictus
Episcopus Florentinus, sibi persuadens, cum pe-
riculosa lite anxietur, & Pisas Cardinalis ap-
pulsisset, eum sibi fore propitium, quodque iu-
diciu in Episcopi proferret fauorem. Adest
igitur, suffragium Cardinalis obnixè postulat
praedicto munere nixus, Cui Cardinalis pruden-
ter ac pie, Domine Episcope, decepti mei dum
enim equum muneri donasti, nesciebam tibi
imminere negotium, cuius in mea potestate ac
libero arbitrio esset definitiua sententia; Tolle
equum tuum, ecce instabulo est, non enim de-
cet iudicem a parte suscipere munera, quae sibi
debitum impediunt auferantque libertatem.

¶ 14

Exod. 23, 8

Quocirca inhiuit iudicibus Deus munerum
quorumlibet acceptionem; & rationem addit:
quia *Munera excaecant prudentes, & subuertunt
corda iustorum.* Id verò quod Deus iudicibus ve-
tat, vt iustum ferant iudiciu, nec in alteram
partem iniusti declinent, admittit ipse vt tibi sit
misericors, qui hoc vult, vt eum muneribus de-
linias, & petit, vt sibi des, quibus munera oculo-
s eius exerceas, quò tua non videat peccata.
Hoc nos docuit Dicus Petrus, exhortatus, vt in
quibuslibet aduersitatibus ad Deum per preces
confugiamus; sed vt antecedenter operibus cha-
ritatis, ac elemosynis insistamus. *Vigilate in o-*

1. Pet. c. 4.

7.

*rationibus, ante omnia autem mutua in vobis
interipsis charitatem continuam habentes; quia
charitas operis multitudinem peccatorum.* Vtiliter
monuit Filium suum Tobias senior. *Ex sublan-*

Tob. c. 4, 8

*tia sua fac elemosynam, & noli auertere faciem
tuam ab illo paupere; ita enim fiet, vt nec a te
auertatur facies Domini, quomodo potueris, ita
esto misericors.* Considerandum nobis venit Spi-
ritus S. consilium: *Initium viae bonae facere iu-*

Prou. c. 16

5.

*sticiam id est elemosynam) accepta est au em
apud Deum, magis quam immolare hostias.* Hodie
incipite, manum operibus adhibete, transite per
hospitalia oraturi. *Initium viae bonae.* His con-
gruenter alijs egimus.

Tract. 2, §.

35 & seqq

Serm. 8.

de ieiun.

& oleo.

molyn.

Hinc resultat illa D. P. Chrysolog doctrina
orationem sine elemosyna comparari lampadi
oleo vacuae, aut sine alis, corpori exanimi: do-
cumentum omnibus proficuum: quando enim
aduersitate quadam obrutus, Dei quæritis tibi

subsidium: vel eum peccatis tuis optas miseri-
cordem, primum quadam elemosyna te Dei
gratia dignum praepares. Disponis te faciendae
confessione, qua remissionem a Deo consequare
peccatorum? Pauperum greges pertransi, illos tibi
concedis. Num ad Sacram Synaxim accedis,
qua tibi Christus nedum corporis sui sacratissimi
dignetur sacramento, sed etiam animae tuae
eiusdem fructus communicet vberimos? Antec-
cedat cum pauperibus tuarum opum participa-
tio, An te mortuus exhaurit, & aliorum ad
Deum pro salute tua preces exposcis mediatri-
ces? Indigentibus tu pius infirmis auxiliare. &
hic primum tuae fige pedem orationis. *Ex 30 mi. D. Aug.
sicordia indigenus (ait D. Augustinus) quia Ser. 41 ad
per nostra merita vitam aeternam acquirere non fratris
valemus. Fac vt proximo misereris, nam tantum Eri-
m serberis tibi Deum, quam um & tu misereris Tom. 10.
proximo.*

§. 5 Multitudo languentium. Piscina
symbolum est penitentiae, & tria genera in-
firmorum, tria sunt genera peccatorum.

Conuenientes sunt hae rationes coniunctio-
nis piscinae cum templo: sic tamen hae
proposito nostro congruentior, quam pra-
libauimus; nimirum: vt esset columna ac sol-
ecum quoddam templi forte, robustum, quod
eius sustineret auctoritatem, si uideret fidem quae
iam corruerat. Praeclarum quid hae est piscina,
quandoquidem caelum ipsum eius tam sit soli-
citum; & quandam inerat familiaritatem, cum
inde descendat Angelus, vt aquas eiusdem com-
moueat. *Angelus Domini descendebat &c.* Ex-
tulit Christus hominis dignitatem (vt notat D.
Hieron.) quia ille suae caelestis curiae Angelos
misit custodes: Attende piscinae huius dignita-
tem, cum qui eam moueat, Angelus sit, quem
adhoc Deus è caelo delegabat. Insuper, ex hoc
Angelo contactu, tantum hauriebat virtutem
vt quamlibet in quolibet sanaret infirmitatem:
A quacumque infirmitate. Idecirco tam celebris
habebatur, vt ex omni circumiacente regione ad
eam omnigeni confluerent infirmi, quibus quin-
que porticus adiacentes replebantur. Peruulgare
est inter Doctores, piscinam hanc symbolum
esse penitentiae, & supponit Tertullianus hanc
regulam: *Figura ista medicinae corporalis, spiri-
tualem medicinae canebat, ea forma, qua sem-
per carnalia in figura spiritualium antecedunt.*

Quare, vt hae sit vera piscinae, illius in ea
requi-

¶ 15

Tria
Dei
mor
in p
pala
tadic

In c. 18.

Marth.

1. Reg.

TERTI
Lib. de
Baptis.